

GAZDASÁGI HAVI TÁJÉKOZTATÓ

2024

SZEPTEMBER

A GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSKUTATÓ INTÉZET AKTUÁLIS ELEMZÉSEIRŐL

- » Bérváltozások és a minimálbér emelésre adott válaszok
- » Késedelmes fizetés és láncartozás a hazai vállalkozások körében
- » Nemzetközi tendenciák

Készítette
Bacsák Dániel, elemző
Makó Ágnes, elemző

Kutatásvezető
Nábelek Fruzsina,
szakmai igazgató

2024. október 15.

TARTALOM

02 BÉRVÁLTOZÁSOK ÉS A MINIMÁLBÉR EMELÉSE

A cégvezetők 73%-a növelte vagy tervezi növelni az átlagbért

[LINK](#)

07 KÉSEDELMES FIZETÉS ÉS LÁNCTARTOZÁS

A hazai vállalkozások 71%-ának tartozik legalább egy partnere és 16% lánctartozás miatt nem tud fizetni

[LINK](#)

11 NEMZETKÖZI TENDENCIÁK

Németországban és az USA-ban romló bizalmat jeleznek, Franciaországban és Kínában növekedés látható

[LINK](#)

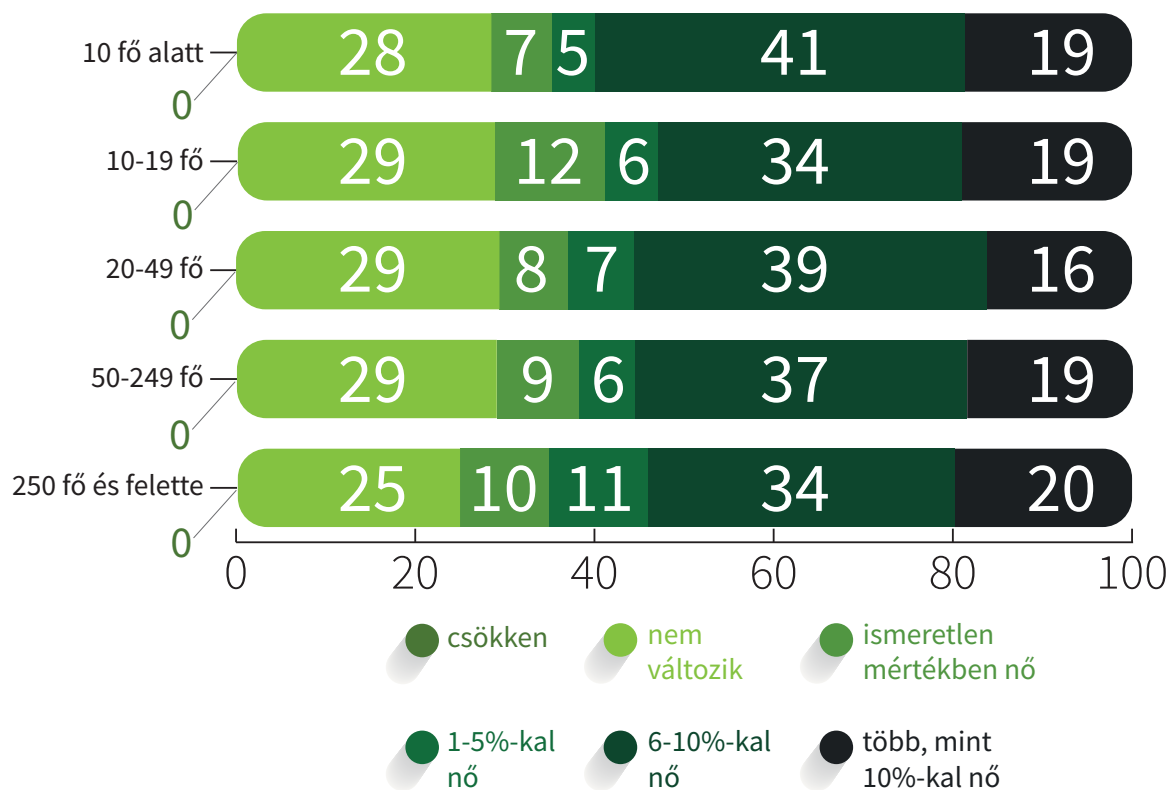
BÉRVÁLTOZÁSOK ÉS A MINIMÁLBÉR EMELÉSÉRE ADOTT VÁLLALATI VÁLASZOK

2024. SZEPTEMBER

A cégvezetők
73%-a
növelte vagy
tervezi növelni
az átlagbért

2024-ben a cégvezetők 73%-a növelte vagy tervezte növelni vállalkozásánál az átlagkereseteket. Jelentősebb béremelési terveket a 250 fő feletti, az ipari és a mezőgazdasági, valamint az exportorientált cégek foglalmaztak meg. Az éves minimálbéremelésre a cégek többsége áremeléssel reagált 2024-ben. Az 50 főnél kisebb vállalkozások nagyobb arányban vezettek be valamilyen minimálbéremelést kompenzáló lépést, mint a nagyobb vállalkozások.

Elemzésünk a hazai vállalkozások bérek alakulásával kapcsolatos jövőbeni várakozásait, valamint a 2024-es minimálbér-emelésre adott reakcióit mutatja be. Az elemzéshez az NGM és az MKIK GVI „Rövidtávú munkaerőpiaci prognózis” című kutatásának legfrissebb, 2024 tavaszi eredményeit használtuk fel, melynek keretében összesen 5680 hazai vállalkozás válaszolt kérdőívünkre.

2024-re vonatkozóan a cégvezetők 73 százaléka jelezte, hogy növelte vagy növelni tervezi vállalkozásánál az átlagkereseteket, míg 27 százalékuk összességében nem tervezett változtatni a béreken 2023-hoz képest. A cégek 19 százaléka 10%-ot meghaladó, 37 százaléka 6-10%-os, 8 százaléka pedig 5% alatti átlagkereset emelést tervezett, 9 százaléka pedig 2024 tavaszán még nem tudta megmondani a várható emelés mértékét.

1. ábra

A vállalkozáson belüli átlagkeresetek tervezett változása 2024-ben létszámkategóriák szerint (N=5047)
%

Forrás: GVI 2024

Jelentősebb béremelés a nagyvállalatok, az ipari és mezőgazdasági cégek körében.

A béremelést végrehajtók aránya a legnagyobb alkalmazotti létszámú vállalatok körében a legmagasabb: a 250 fő feletti cégek körében a vállalkozások 76 százaléka, míg a többi létszámkategóriában 71–72 százalék körüli a béremeléseket jelzők aránya. A jelentős mértékű béremelés szintén a több alkalmazottat foglalkoztató cégekre jellemző: a legalább 250 fős cégek vezetőinek ötöde jelezte, hogy 10% feletti mértékben szeretnék növelni az átlagkeresetet cégüknél, míg a többi létszámkategóriában 20 százalék alatt alakul az ilyen cégek aránya.

Az egyes gazdasági ágazatok közül az ipari (81 százalék) és a mezőgazdasági (79 százalék) cégek körében a legmagasabb a béremelést jelzők aránya, míg a szolgáltatók esetében 72 százalék, az építőipar területén működő vállalatok között 66 százalék, a kereskedelmi cégek körében pedig 65 százalék. Jelentősebb, 10% feletti béremelést szintén az ipari (25 százalékuk) és a mezőgazdasági (21 százalékuk) cégek terveztek a legnagyobb arányban, míg a szolgáltatók között 17 százalék, az építőiparban 16 százalék, a kereskedelem területén pedig 14 százalék a megfelelő arány.

Emellett elmondható, hogy a tisztán hazai tulajdonú vállalkozások nagyobb arányban (75 százalék) hajtottak végre vagy terveznek 2024-ben béremelést, mint a külföldi (rész)tulajdonúak (70 százalékok tervezett), a nagyobb mértékű béremelést tervezők aránya pedig szintén esetükben magasabb (20 százalék, míg, a külföldi tulajdonrészrel rendelkezők esetében 16 százalék).

A béremelést tervezők aránya kiemelkedően magas a döntően exportra termelő cégek körében: 91 százalékuk jelezte az átlagkeresetek emelését a cégénél 2024 folyamán. A nem exportáló cégek esetében a béremelést tervezők aránya 69 százalék, az árbevételük kevesebb mint felét exportból realizálók között pedig 70 százalék volt.

A nagyobb vállalatok nagyobb arányban és nagyobb mértékben emeltek béreket 2024-ben

IPARI VÁLLALKOZÁSOK

81%-a

MEZŐGAZDASÁGI VÁLLALKOZÁSOK

79%-a

SZOLGÁLTATÓ VÁLLALKOZÁSOK

72%-a

ÉPÍTŐIPARI VÁLLALKOZÁSOK

66%-a

KERESKEDELMI VÁLLALKOZÁSOK

79%-a

EMELTE A BÉREKET

91%

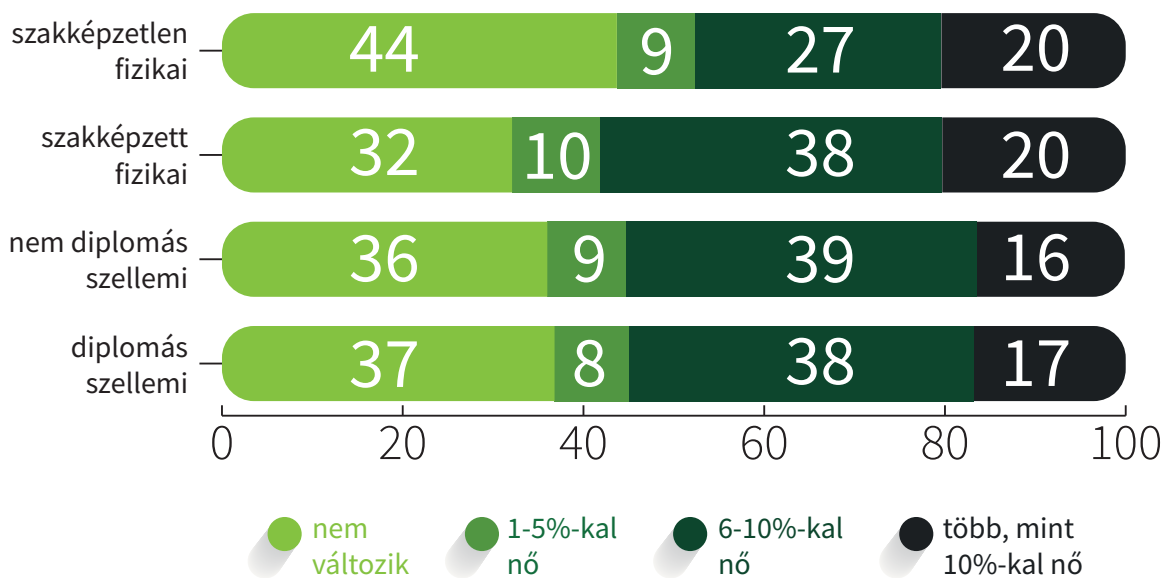
**EXPORTÁLÓK
KÖRÉBEN**

A döntően exportra termelő cégek 91%-a jelezte az átlagkeresetek növelését a 2024-es évben

69%

**NEM EXPORTÁLÓK
KÖRÉBEN**

A nem exportáló cégek esetében a béremelést tervezők aránya 69%

2. ábra

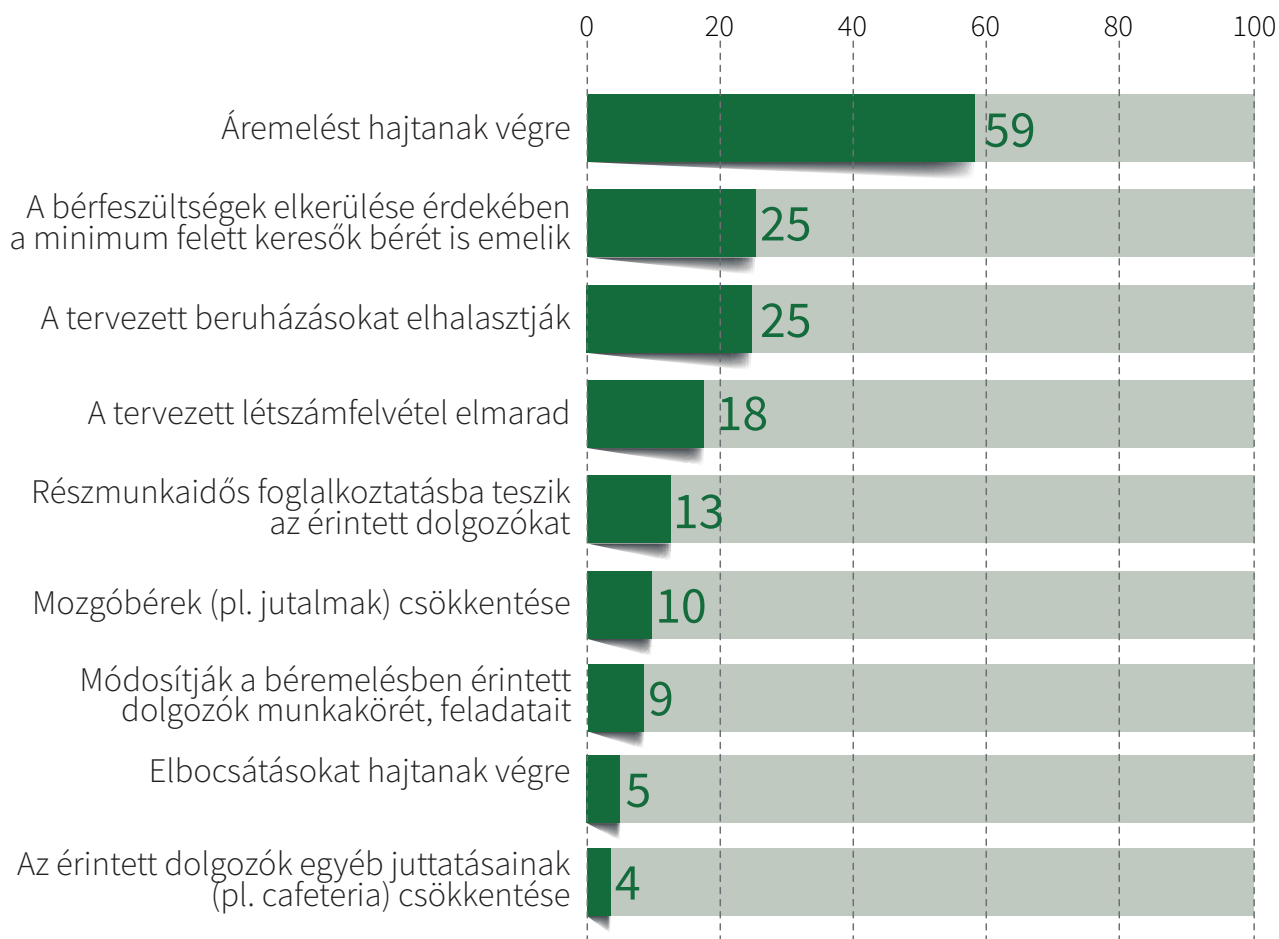
Az átlagkeresetek tervezett változása 2024-ben munkavállalói csoportok szerint

(N=3856–4210),
%

Forrás: GVI 2024

Az egyes munkavállalói csoportok közül a cégvezetők a szakképzett fizikai munkakörök esetében tervezték a legnagyobb arányban béremelést, kétharmaduk emelte vagy emelné a bérüket. Ez az arány a szakképzetlen fizikai munkások esetében 56 százalék. A nem diplomás szellemi alkalmazottak bérét a cégvezetők 64 százaléka, a diplomás szellemi alkalmazottakét pedig 63 százalékuk emelte/tervezi emelni.

A megkérdezett vállalatok 37 százalékánál dolgozik olyan alkalmazott, akit minimálbéren, vagy a szakképzettek garantált bérminimumán foglalkoztatnak. Ezeket a vállalatvezetőket a cégük minimálbéremelésre adott reakcióiról is megkérdeztük. Az éves minimálbéremelésre a cégek többsége – 59 százaléka – áremeléssel reagált 2024-ben. A cégek negyedénél (25%) a bérfeszültségek elkerülése érdekében a minimum felett kereső munkatársak bérét is emelték/emelik.

Szintén a válaszadók 25 százaléká jelezte, hogy a minimálbér-emelés hatására elhalasztották/elhalasztják a tervezett beruházásokat. A vállalkozások 18 százalékánál a tervezett létszámfelvételek elhalasztásával reagáltak, 13 százalékuk pedig részmunkaidős foglalkoztatásba tette/teszi át az érintett munkavállalókat. A vállalkozások 10 százaléka a mozgóbérek (pl. jutalmak) csökkentése mellett döntött, 9 százalékuk pedig módosította/módosítja a béremelésben érintett munkavállalók munkakörét, feladatait. A válaszadók 5 százaléka jelezte, hogy elbocsátásokat hajtanak végre. Az érintett munkavállalók egyéb juttatásainak (pl. cafeteria) csökkentését pedig mindössze a cégek 4 százaléka jelölte meg.

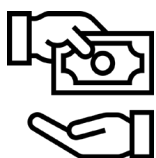
Az 50 főnél kisebb vállalkozások nagyobb arányban vezettek be valamilyen minimálbér-emelést kompenzáló lépést, mint a nagyobb vállalkozások. Áremelést az 50 fő alatti cégek 59–60 százaléka, az 50–249 fő közöttiek 49 százaléka tervezett, míg ugyanez az arány a 250 fő feletti nagyvállalatok körében csupán 35 százalék. A legalább 250 főt foglalkoztató cégek a vizsgált megoldások többségét egyáltalán nem vezették be és nem is tervezik 2024 folyamán.

3. ábra

Azon vállalkozások aránya, amelyeknél a minimálbér, illetve a garantált bérminimum emelése nyomán sor került / sor fog kerülni a felsorolt lépésekre 2024-ben
(N=1808–2011),
%

Forrás: GVI 2024

02

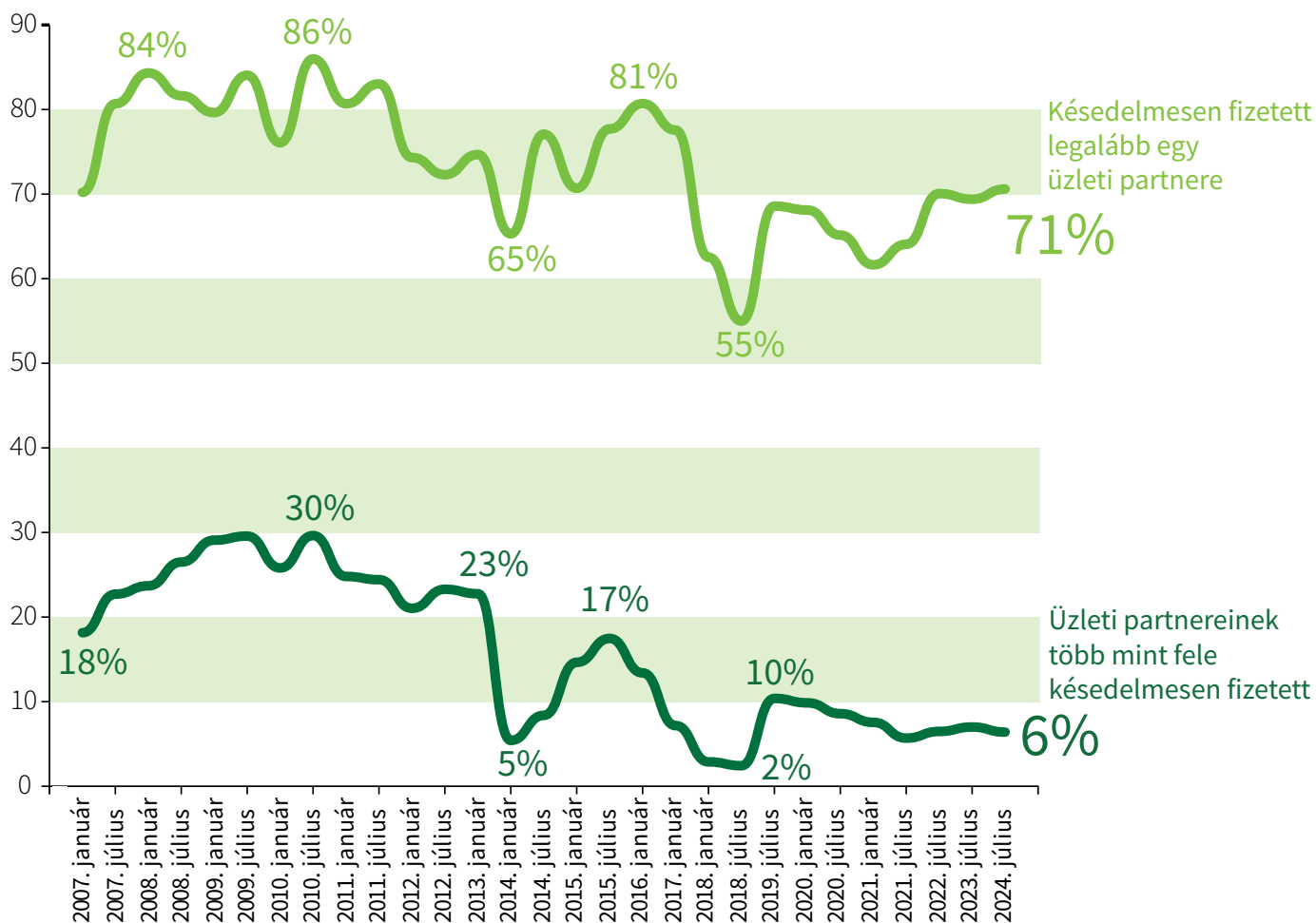
KÉSEDELMES FIZETÉS ÉS LÁNCTARTOZÁS A HAZAI VÁLLALKOZÁSOK KÖRÉBEN

2024. SZEPTEMBER

A vállalkozások 71 százalékának legalább egy üzleti partnere (6 százalékuk esetében a partnerek több mint fele) késedelmesen fizetett 2024 első félévében, a válaszadók 33 százaléka maga is tartozott a beszállítóinak, 16 százalékuk pedig lánc tartozás, azaz vevőik késedelmes fizetése miatt nem tudott fizetni legalább egyszer az adatfelvétel időpontját megelőző évben.

71%-nak
tartozik partnere

16%
lánc tartozás miatt nem
tud fizetni

Elemzésünk a hazai vállalkozások késedelmes fizetéssel és lánc tartozással kapcsolatos tapasztalatait mutatja be. Az elemzés az MKIK GVI 2024. júliusi negyedéves konjunktúrafelvételén alapul, mely 350, legalább 20 főt foglalkoztató hazai vállalkozás vezetőjének véleményét gyűjtötte össze.

4. ábra

Késedelmes fizetést tapasztaló cégek aránya,
2007–2024
%

Forrás: GVI 2024

Emelkedett a késedelmes fizetésről beszámoló vállalkozások aránya.

KÉSEDELMES FIZETÉS

A JELENLEGI 71%-
NÁL NAGYOBB ARÁNY
UTOLSÓ MÉRÉSE:

2017

A hazai vállalkozások 71 százalékának legalább egy üzleti partnere (6 százalékuk esetében a partnerek több mint fele) késedelmesen fizetett 2024 első félévében. Ugyanezen cégek aránya 2023 júliusában két százalékponttal volt alacsonyabb (69 százalék), ezt meghaladó arányt pedig legutóbb 2017 januárjában lehetett mérni.

A késedelmesen fizető üzleti partnerek problémája legnagyobb arányban a 20–49 főt foglalkoztató (77 százalék), a kereskedelmi (83 százalék) és a tisztán hazai tulajdonú cégek (72 százalék) körében jelent meg. Az egy évvel ezelőtti adatokhoz képest lényeges különbség, hogy míg 2023 júliusában az 50–99 fős cégek küzdöttek leggyakrabban ezzel a problémával (81 százalék), addig idén ők voltak a legkevésbé érintettek (61 százalék), a 250 fő feletti nagyvállalatok körében viszont 9 százalékponttal emelkedett a késedelmes fizetésben érintettek aránya.

Míg 2023 júliusában az 50–99 fős cégek küzdöttek leggyakrabban ezzel a problémával (81 százalék), addig idén ők voltak a legkevésbé érintettek (61 százalék), a 250 fő feletti nagyvállalatok körében viszont 9 százalékponttal emelkedett a késedelmes fizetésben érintettek aránya.

KERESKEDELEMBEN

+6% PONT

SZOLGÁLTATÁSOKBAN

+4% PONT

FELDOLGOZÓIPARBAN

+3% PONT

ÉPÍTŐIPARBAN

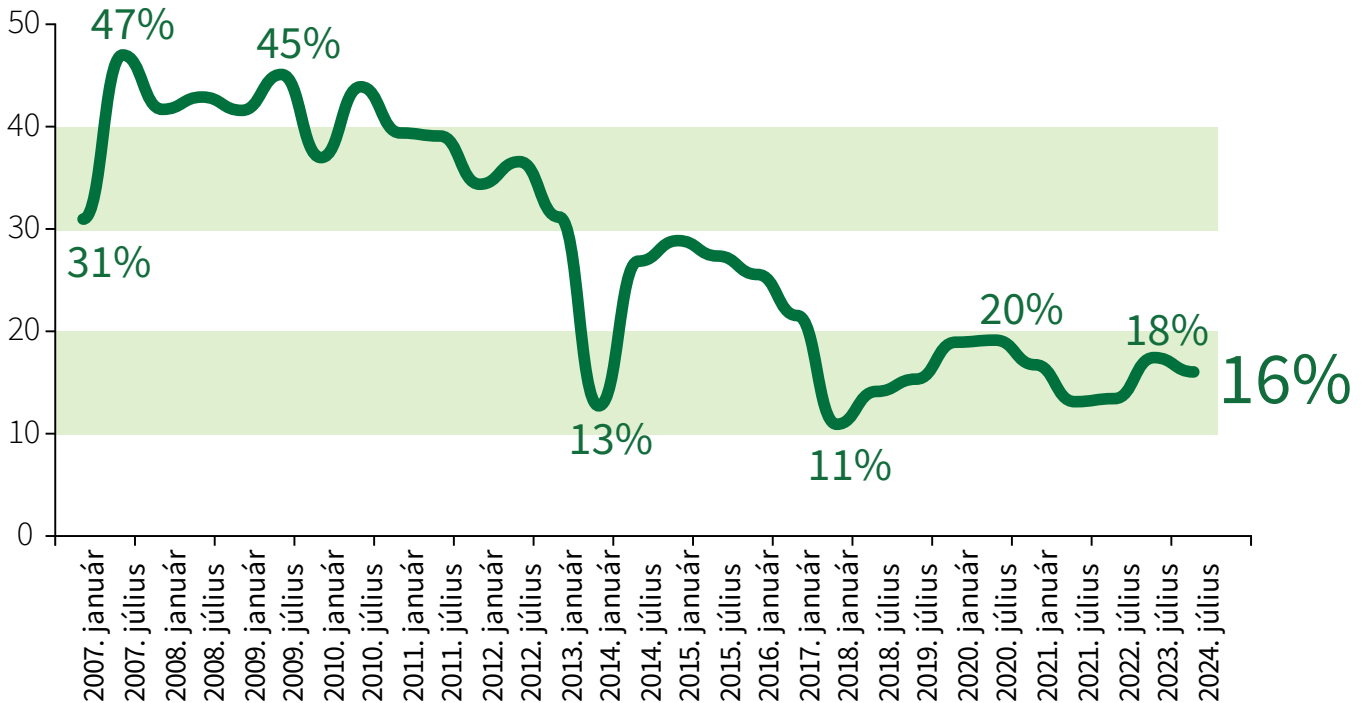
-18% PONT

Ágazati szinten a kereskedelemben (6 százalékponttal), a szolgáltatások területén (4 százalékponttal) és a feldolgozóiparban is (3 százalékponttal) növekedett a késedelmes fizetés gyakorisága, az építőiparban viszont drámai mértékben, 18 százalékponttal kevesebben számoltak be erről a problémáról: körükben 78 százalékról 60 százalékra csökkent a késedelmes fizetésben érintett vállalkozások aránya.

A válaszadók 33 százaléka maga is tartozott a beszállítóinak, ami az egy évvel ezelőtti mért aránynál két százalékponttal magasabb. A 2024. júliusi adatok alapján az 50–99 fő közötti vállalkozásokra és a 250 fő feletti nagyvállalatokra volt leginkább jellemző a késedelmes fizetés (37, illetve 36 százalék), míg az ágazatok közül a feldolgozóipar a leginkább érintett (36 százalék), a többi ágazatnál a cégek 31-33 százaléka számolt be erről. Összességében elmondható, hogy a 2022. júliusi felmérés óta a késedelmes fizetést tapasztaló cégek aránya stagnált, miközben a beszállítóknak tartozó vállalkozások aránya ugyanezen időszakban 7 százalékponttal emelkedett.

LÁNCARTOZÁS

A láncartozás – azaz amikor az adott cég vevői késedelmes fizetése miatt nem tudott fizetni legalább egyszer a megelőző évben – problémájának gyakorisága az elmúlt évben 2 százalékponttal 16 százalékra mérséklődött a megkérdezett vállalkozások körében, ami egy hároméves növekedési fázis végét jelenti.

Láncartozást legnagyobb arányban a 20–49 fős (21 százalék), az építőipari (24 százalék), valamint a tisztán hazai tulajdonban lévő cégek (17 százalék) tapasztaltak.

A láncartozás okozta problémák súlya a válaszadó cégek 34 százaléka szerint nőtt a 2024 júliusát megelőző féléves időszakban, ami lényegében megegyezik az egy évvel korábban mért értékkel (35 százalék), de még elmarad a koronavírus-járvány kirobbanása után, 2020 júliusában mért 44 százaléktól.

5. ábra

Vevőik késedelmes fizetése miatt legalább egyszer késve fizető cégek aránya, 2007-2024 %

Forrás: GVI 2024

03

NEMZETKÖZI TENDENCIÁK

2024. SZEPTEMBER

		Tényadat	Várakozások	Előző időszak
Németország	Munkanélküliségi ráta	6,0%	6,0%	6,0%
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	42,4	42,1	42,1
	IFO üzleti bizalmi index ¹	85,4	86,3	86,6
Franciaország	INSEE üzleti bizalmi index ²	97,5		96,7*
Európai Unió	ESI gazdasági hangulatindex ³	96,7		96,7*
USA	Munkanélküliségi ráta	4,1%	4,2%	4,2%
	CB fogyasztói bizalmi index	98,7	103,9	105,6*
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	47,3	47,0	47,9
Kína	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	49,8	49,4	49,1

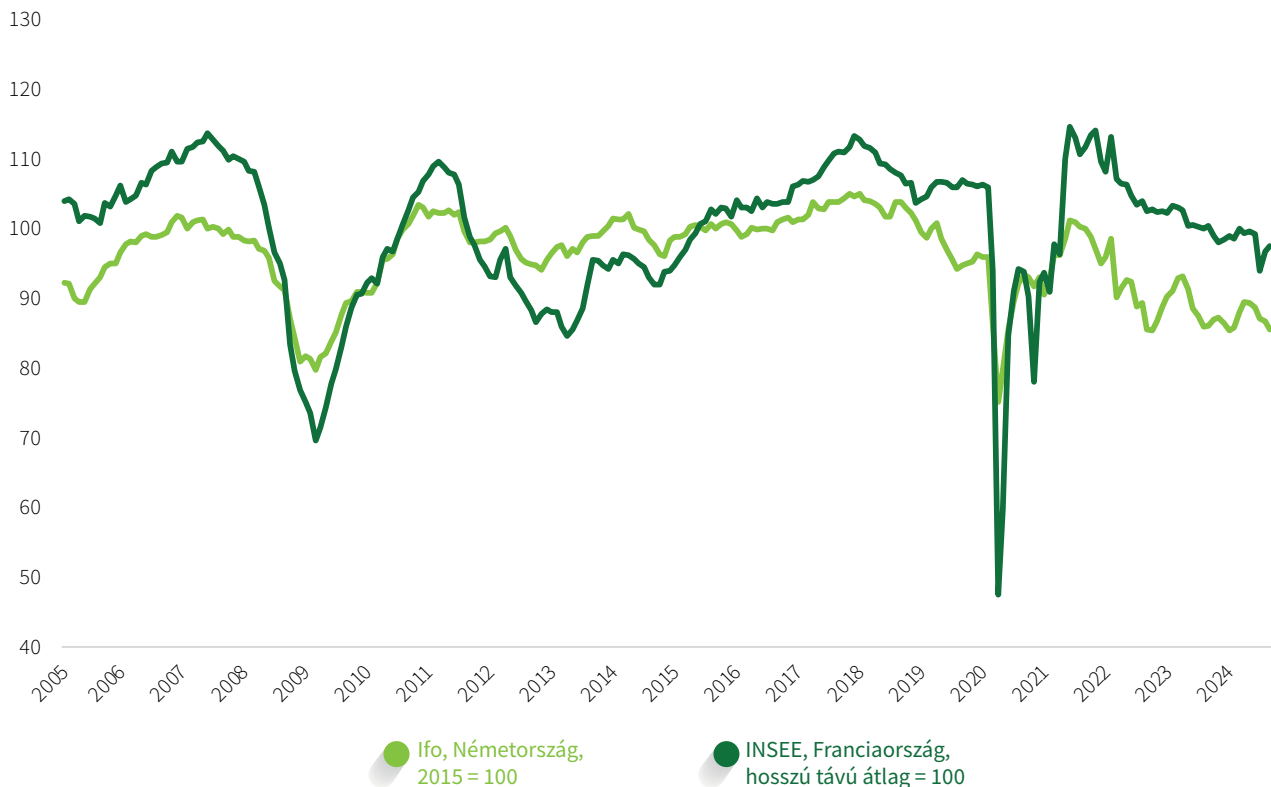
¹ <https://www.ifo.de/en/survey/ifo-business-climate-index-germany>

² <https://www.insee.fr/en/statistiques?debut=0&theme=30&conjoncture=23>

³ https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-forecast-and-surveys/business-and-consumer-surveys/latest-business-and-consumer-surveys_en

További adatok forrása: <https://www.bloomberg.com/markets/economic-calendar>

*Visszamenőleges kiigazítás

Németországban az IFO üzleti bizalmi index értéke immár a negyedik egymást követő hónapban mutat csökkenést, ami azt jelzi, hogy tovább romlik a német gazdaság helyzete. A franciaországi INSEE üzleti bizalmi index értéke viszont további egy ponttal emelkedett az előző havi hárompontos növekedés után, így egyre inkább megközelíti hosszú távú átlagpontszámát.

Az európai uniós (a tagállamok üzleti és fogyasztói bizalmi indexét összesítő) ESI gazdasági hangulatindex szeptemberben stagnált. Az amerikai CB fogyasztói bizalmi index értéke jelentősen visszaesett. A német feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) enyhe emelkedést mutat és meghaladja a várakozásokat. Az amerikai PMI értéke csökkent szeptemberben, a kínai PMI pedig nőtt.

A németországi munkanélküliségi ráta 6%-os szinten maradt szeptemberben, az Egyesült Államokban pedig kis mértékben, 4,1%-ra csökkent a megfelelő mutató.

6. ábra

Az üzleti bizalom megítélése Németországban és Franciaországban, az Ifo és az INSEE vállalati konjunktúra-felmérései alapján, 2005. január – 2024. szeptember

Forrás: www.ifo.de,
www.insee.fr

KAPCSOLAT

MKIK GVI
1054 Budapest, Szabadság tér 7.
Tel: 1/235-05-84
e-mail: gvi@gvi.hu
Internet: <http://www.gvi.hu>

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:
MKIK GVI: *Gazdasági Havi Tájékoztató*,
2024. október 15., Budapest